wmptm 1897

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

# Krótkie informacje

Prof. Stanisław Łojasiewicz został laureatem Medalu im. Wacława Sierpińskiego. Uroczystość wręczenia medalu odbyła się 15 czerwca 1984 r.

*

W dniach 25 i 26 sierpnia 1984 r. obradowało we Wrocławiu Walne Zgromadzenie PTM. Nadało ono godność członka honorowego profesorom Witoldowi Nowackiemu i Eustachemu Tarnawskiemu.

Drugi dzień obrad w całości poświęcony był dyskusji na temat przyszłego modelu PTM. Dyskusję tę przygotowała Komisja ds. Modelu PTM powołana na poprzednim Walnym Zgromadzeniu. Komisja ta opracowała memoriał, który opublikowano w biuletynie PTM. Żadna z proponowanych przez Komisję zmian kształtu Towarzystwa nie znalazła zdecydowanego poparcia. Większość dyskutantów wyrażała pogląd, że nie należy Towarzystwa dzielić na sekcje, pomimo znacznego rozszerzenia terenu działania PTM. Doceniając szczególną rolę problemów edukacji matematycznej postanowiono powierzyć jednemu z wiceprezesów obowiązek czuwania nad właściwym rozwiązywaniem przez PTM tych zagadnień. Zwrócono uwagę na konieczność ściślejszego powiązania poszczególnych komisji PTM z Zarządem Głównym.

*

W dniach 27–29 sierpnia 1984 r. odbył się we Wrocławiu Zjazd Naukowy PTM. Wygłoszono następujące wykłady i odczyty plenarne: Andrzej Białynicki-Birula, *Klasyczna i geometryczna teoria niezmienników* (cykl trzech wykładów), Zbigniew Ciesielski, *Wielowymiarowe interpolacje wielomianami algebraicznymi*, Zofia Krygowska, *Matematyka szkolna XX wieku, wczoraj, dziś i jutro*, Andrzej Schinzel, *O przywiedlności wielomianów*, Wacław Zawadowski, *O tendencjach w nowych podręcznikach matematyki.*

Ponadto obrady toczyły się w następujących sekcjach (w nawiasie nazwisko organizatora): *Podstawy matematyki* (Leszek Pacholski), *Algebra* (Tadeusz Józefiak i Daniel Simson), *Teoria punktów stałych i jej zastosowania* (Kazimierz Goebel), *Teoria prawdopodobieństwa* (Kazimierz Urbanik), *Kształcenie nauczycieli matematyki* (Zofia Krygowska).

W trakcie Zjazdu odbyła się dyskusja panelowa na temat nauczania matematyki. W dyskusji uczestniczyli Roman Duda, Włodzimierz Waliszewski, Agnieszka Wojciechowska, Krystyna Wuczyńska i Wacław Zawadowski oraz przedstawiciele *Polityki*: Bolesław Rok i Marek Rostocki. Obszerne streszczenie tej dyskusji opublikowała *Polityka* w numerze z dnia 22 września 1984 r.

*

Rada Państwa nadała 27 kwietnia 1984 r. tytuł profesora zwyczajnego Romanowi Taberskiemu.

17 października 1984 r. tytuł profesora zwyczajnego otrzymał Mieczysław Kucharzewski, a tytuł profesora nadzwyczajnego Jerzy Albrycht, Lech Górniewicz i Władysław Wilczyński.

18 stycznia 1985 r. tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał Witold Roter.

25 kwietnia 1985 r. tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał Rastislav Telgársky, a 28 października 1985 r. Lech Drewnowski, Tadeusz Józefiak, Mirosław Krzyśko i Romuald Marczyński.

*

Jaroslav Zemánek otrzymal nagrodę Wydziału III PAN za rok 1984.

*

Laureatami nagród PTM za rok 1984 zostali Marek Bożejko (nagroda im. S. Banacha), Stanisław Dobrzycki (nagroda im. S. Dicksteina), Leon Jeśmanowicz (nagroda im. H. Steinhausa), Feliks Przytycki (nagroda im. T. Ważewskiego).

Nagrody PTM dla młodych matematyków za rok 1984 otrzymali Włodzimierz Charatonik, Lesław Gajek, Marek Słaby, Ryszard Szwarc i Jan Tryba.

*

Nagrodę im. Kazimierza Kuratowskiego za rok 1984 otrzymali wspólnie Piotr Pragacz i Jerzy Weyman, a za rok 1985 Mariusz Wodzicki.

*

*Laureaci nagród im. Stanisława Mazura* za 1984 r. (*). Kazimierz Goebel otrzymał tę nagrodę za wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie nieliniowej analizy funkcjonalnej, a zwłaszcza w teorii punktów stałych

(*) Informację o dorobku laureatów dostarczyło jury nagrody im. S. Mazura.

i jej zastosowań. Jest współautorem dwóch monografii z tej dziedziny. Powszechnie znany jest jego prosty dowód twierdzenia Browdera–Kirka–Goehdego o własności punktu stałego dla odwzorowań nierozszerzających kuli jednostkowej w jednostajnie wypukłych przestrzeniach Banacha; dowód ten stał się punktem wyjścia dalszych wyników autora i współpracowników.

Cennym pomysłem jest aksjomatyczne traktowanie „miar niezwartości" podzbiorów przestrzeni Banacha, które prowadzi do nowych twierdzeń o punktach stałych: poświęcona im jest monografia J. Banasia i K. Goebla *Measure of noncompactness in Banach spaces.*

Znaczna część dorobku K. Goebla została uzyskana dzięki jego głębokiej wiedzy w innych dziedzinach matematyki i ma nietrywialne powiązania z tymi dziedzinami. Dotyczy to, w szczególności, ostatniego cyklu rezultatów autora (częściowo wspólnych z innymi matematykami) o odwzorowaniach analitycznych kul w przestrzeniach Banacha, którym poświęcona jest monografia K. Goebla i S. Reicha *Uniform convexity, hyperbolic geometry and non-expansive mappings* (w druku).

Jednym z rezultatów w tym zakresie jest twierdzenie Goebla o tym, że ciągłe odwzorowanie domkniętej kuli w przestrzeni Hilberta, holomorficzne w jej wnętrzu, ma punkt stały we wnętrzu kuli; stanowi to rozwiązanie problemu sformułowanego przez Harrisa.

Stanisław Kwapień otrzymał nagrodę im. Stanisława Mazura za pionierskie prace wprowadzające techniki rachunku prawdopodobieństwa do geometrii przestrzeni Banacha i teorii ideałów banachowskich oraz za wkład do rozwoju wektorowego rachunku prawdopodobieństwa.

Fundamentalne są jego twierdzenia o izomorficznej charakteryzacji przestrzeni Hilberta jako jedynej przestrzeni Banacha będącej jednocześnie typu 2 i kotypu 2, lub jako jedynej przestrzeni Banacha $X$ takiej, że transformata Fouriera na $\boldsymbol{R}$ o wartościach w $X$ jest operatorem ograniczonym w $L_2(\boldsymbol{R}, X)$.

Twórcza obserwacja Kwapienia, że klasa operatorów $p$-radonizujących w sensie Laurenta Schwartza pokrywa się z klasą operatorów $p$-sumujących A. Pietscha, stanowiła jeden z ważnych bodźców wytyczających rozwój analizy funkcjonalnej w ostatnim dziesięcioleciu i wpłynęła na badania wielu bardzo wybitnych matematyków, jak np. L. Schwartza, J. Hoffmana-Jorgensena, B. Maureya, A. Pisiera i A. Pietscha. Kwapień nadał też ostateczny kształt klasycznym nierównościom Khinchina i Kahane'a–Khinchina: szereg rademacherowski $\sum r_j(t)x_j$ jest zbieżny w $L^1$ wtedy i tylko wtedy, gdy

$$\int_0^1 \exp\left(C\left\|\sum r_j(t)x_j\right\|^2\right)dt < \infty \quad \text{dla każdego } C > 0.$$

*

Samuel Eilbenberg otrzymał nagrodę im. Jurzykowskiego za rok 1984.

Nagrodę Salema za rok 1984 otrzymał Carlos Kenig (University of Minnesota) za wyniki z teorii potencjału i równań różniczkowych cząstkowych.

*

W konkursie im. J. Marcinkiewicza na najlepszą pracę studencką z matematyki teoretycznej w roku 1984 przyznano I nagrodę Tomaszowi Zastawniakowi (UJ), II nagrodę Jarosławowi Wiśniewskiemu (UW), dwie III nagrody Jarosławowi Krawczykowi (UWr) i Januszowi Wysoczańskiemu (UWr), oraz wyróżnienie Wojciechowi Słomczyńskiemu (UJ).

W konkursie na najlepszą pracę studencką z teorii prawdopodobieństwa i zastosowań matematyki w roku 1984 dwie równorzędne nagrody I stopnia otrzymali Dariusz Partyka (UMCS) i Robert Wójcik (UWr), a dwie równorzędne nagrody II stopnia Marek Kałuszka (UŁ) i Janusz Pawłowski (UWr).

*

Drużyna polska na XXV Międzynarodową Olimpiadę Matematyczną w Czechosłowacji miała wyjątkowo wyrównany poziom: jeden uczeń uzyskał nagrodę II stopnia, wszyscy pozostali nagrody III stopnia. Optymiści mogą cieszyć się z tego wyniku, zwłaszcza, że w nieoficjalnej klasyfikacji punktowej Polacy zajęli 11 miejce na 34 drużyny startujące. Po raz pierwszy drużyna mongolska uplasowała się przed naszą. Najlepsze były tym razem drużyny radziecka i bułgarska.

Wynik VII Zawodów Matematycznych Austriacko-Polskich, które odbyły się w lipcu 1984 r. w Poznaniu, jest zdecydowanie niekorzystny dla naszej reprezentacji. Zarówno indywidualnie, jak i zespołowo zwyciężyli Austriacy.

*

Instytut Matematyki Politechniki Śląskiej i Gliwickie Koło Oddziału Górnośląskiego PTM zorganizowały 12 maja 1984 r. sesję naukową z okazji 70-lecia urodzin prof. Zygmunta Zahorskiego.

*

Z okazji 80-lecia urodzin prof. Jerzego Słupeckiego odbyła się we Wrocławiu w dniu 12 października 1984 r. sesja naukowa.

*

W dniach 10–12 stycznia 1985 r. odbyła się we Wrocławiu konferencja z analizy harmonicznej dla uczczenia siedemdziesiątej rocznicy urodzin Profesora Stanisława Hartmana. Przyjechały 24 osoby spoza Wrocławia, w tym 7 z Francji, 4 z RFN, 3 z Austrii, 3 z Włoch i 1 z USA. Odbyło się

19 odczytów naukowych. Między innymi mówili J.-P. Kahane, J.-L. Clerc, J. Faraut, J.-P. Méla, H. Leptin, A. Pełczyński i K. Urbanik. 11 stycznia wieczorem ponad sto osób wzięło udział w spotkaniu, na którym przemówienia wygłosili: Rektor Jan Mozrzymas, Józef Łukaszewicz, Kazimierz Urbanik, J.-P. Kahane, Bolesław Gleichgewicht oraz jubilat, Profesor Stanisław Hartman.

*

Jury medalu im. Wacława Sierpińskiego przyznało to odznaczenie prof. Janowi Mikusińskiemu, który 19 kwietnia 1985 r. wygłosił odczyt im. Wacława Sierpińskiego *O twierdzeniu Foiaşa o splocie*. Uroczystość wręczenia medalu odbyła się 7 listopada 1985 r. na Uniwersytecie Warszawskim.

*

8 stycznia 1985 r. zmarł James Dugundji, topolog amerykański, znany m.in. z twierdzenia Borsuka–Dugundjiego o operatorach jednoczesnego przedłużenia funkcji ciągłych, autor *Topology* (1966), współautor (wraz z Andrzejem Granasem) książki *Fixed point theory*, która ukazała się w 1982 r. w Monografiach Matematycznych.

*

26 października 1984 r. zmarł Mark Kac, urodzony 3 sierpnia 1914 r. w Krzemieńcu. Doktorat uzyskał w 1937 r. na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Od 1938 r. przebywał na stałe w Stanach Zjednoczonych, gdzie rozwinął ożywioną działalność matematyczną szczególnie w zakresie teorii prawdopodobieństwa, teorii liczb i fizyki matematycznej. Był członkiem wielu akademii nauk, m. in. U.S. National Academy of Sciences, American Academy of Arts and Sciences, Holenderskiej Akademii Nauk, Norweskiej Akademii Nauk oraz wielu towarzystw naukowych. Był laureatem wielu nagród naukowych, m.in. nagrody im. George D. Birkhoffa.

W 1985 r. nakładem firmy Harper and Row (New York) ukazała się autobiografia M. Kaca (w serii, której patronuje fundacja Alfreda P. Sloana). Są tam wspomnienia (Liceum Krzemienieckie, Lwów, Baltimore, Cornell University, Rockefeller University) i dużo matematyki.

*

Hua Loo-Keng, wybitny matematyk chiński, zmarł 12 czerwca 1985 r. w czasie pobytu w Tokio, w wieku 75 lat. Zajmował się wieloma dziedzinami matematyki. Szczególnie znane są jego osiągnięcia w teorii liczb. Angażował się w problemy nauczania matematyki. Znaczące wyniki uzyskał również m. in. w zakresie zastosowań matematyki w ekonomii.

*

7 sierpnia 1985 r. zmarł w wieku 90 lat Gabor Szegő, autor m. in. klasycznych pozycji *Aufgaben und Lehrsätze aus der Analysis* (1924, wspólnie z G. Pòlya), *Orthogonal Polynomials* (1939), jeden z głównych organizatorów centrum matematycznego w Stanford. Urodzony 20 stycznia 1895 r. w Kunhegyes na Węgrzech, uzyskał doktorat na Uniwersytecie w Wiedniu w 1918 r. Wykładał w Szkole Technicznej w Budapeszcie, na Uniwersytecie w Berlinie, Uniwersytecie w Królewcu, a od 1934 r. przebywał w Stanach Zjednoczonych.

7 września 1985 r. zmarł w wieku 97 lat George Pòlya, autor wielu prac m. in. z teorii funkcji zmiennej zespolonej, teorii prawdopodobieństwa, teorii liczb, kombinatoryki. Interesował się również problemami nauczania matematyki, co znalazło wyraz w tłumaczonych na wiele języków książkach *Odkrycia matematyczne* i *Jak to rozwiązać?* Wyróżniony został członkostwem honorowym dwóch Międzynarodowych Kongresów Nauczania Matematyki: w Exeter (1972) i w Berkeley (1980).

*

9 września 1985 r. obradowało w Kielcach Walne Zgromadzenie PTM. Wybrano nowe władze Towarzystwa: prezesem został Stanisław Balcerzyk, wiceprezesem Andrzej Pelczar, wiceprezesem ds. zastosowań matematyki Adam Piskorek, sekretarzem Maciej Bryński, skarbnikiem Maciej Mączyński. Ponadto do Zarządu Głównego weszli Dobiesław Bobrowski, Józef Siciak, Wiesław Żelazko. Do Komisji Rewizyjnej wybrano Zbigniewa Jakubowskiego, Leona Mikołajczyka, Barbarę Piłat i Jana Waszkiewicza.

Walne Zgromadzenie zobowiązywało Zarząd Główny do podjęcia starań o sprowadzenie do Polski zwłok Stefana Banacha.

Walne Zgromadzenie PTM postanowiło wprowadzić następujące zmiany do Statutu PTM.

1. Dla usunięcia sprzeczności związanych z funkcją zastępcy sekretarza sformułowano ostatnie zdanie § 5: *Wszystkie funkcje we władzach PTM są pełnione honorowo z wyjątkiem funkcji urzędującego członka Zarządu Głównego*, zaś w § 24 dodano: *Zastępca sekretarza jest urzędującym członkiem Zarządu Głównego.*

2. W celu usankcjonowania działalności kół PTM, możliwości prowadzenia przez PTM działalności gospodarczej oraz podkreślenia roli działalności związanej z nauczaniem matematyki, przeformułowano poszczególne punkty w § 5, który określa formy działalności PTM:

b) *Otwieranie i utrzymywanie na terenie kraju oddziałów i kół PTM, księgozbiorów, czytelni, wypożyczalni i innych zakładów,*

c) *działalność wydawnicza, w szczególności wydawanie Roczników PTM, książek, broszur, sprawozdań, ankiet z zakresu działalności PTM,*

e) *Współdziałanie z odpowiednimi instytucjami w zakresie kształcenia nauczycieli matematyki oraz nauczania matematyki na wszystkich poziomach.*

i) *Prowadzenie działalności gospodarczej.*

3. Zmieniono w § 7 i § 8 warunki konieczne na członkostwo PTM:

*Członkami zwyczajnymi mogą być tylko obywatele polscy oraz osoby stale zamieszkujące w Polsce.*

*Członkami zagranicznymi mogą być tylko osoby stale zamieszkujące poza granicami Polski.*

4. Wprowadzono kilka drobnych poprawek językowych i stylistycznych.

Zjazd Naukowy PTM odbył się w Kielcach w dniach 10–13 września 1985 r. Wygłoszono następujące wykłady plenarne: Kazimierz Urbanik *Twierdzenia graniczne teorii prawdopodobieństwa* (cykl trzech wykładów), Józef Siciak *O twierdzeniu Abela–Leji* (odczyt dedykowany Franciszkowi Leji w setną rocznicę urodzin), Adam Massalski *O historii nauczania matematyki w kieleckiem*, Michał Misiurewicz *Dynamika jednowymiarowa*, Władysław M. Turski *O informatycznym traktowaniu problemów (nie tylko matematycznych)*, Zbigniew Semadeni *O nauczaniu początkowym jako dziedzinie wiedzy*, Diethard Pallaschke *O metodzie elipsoid.* Ponadto odbyły się wykłady laureatów nagrody im. Kazimierza Kuratowskiego: Piotra Pragacza i Jerzego Weymana (laureaci z 1984 r.) oraz Mariusza Wodzickiego (z 1985 r.), a także prezentacja osiągnięć laureatów pozostałych nagród PTM.

Uczestnicy Zjazdu obradowali w następujących sekcjach (w nawiasie nazwisko przewodniczącego): topologii (Sławomir Nowak), geometrycznej teorii sterowania (B. Jakubczyk, C. Olech, W. Respondek), funkcji analitycznych (J. Ławrynowicz i M. Skwarczyński), analizy harmonicznej i analizy na grupach (A. Hulanicki), analizy programów szkolnych i podręczników matematyki (Z. Semadeni).

W czasie Zjazdu odbył się też finał konkursu uczniowskich prac matematycznych i spotkania z młodzieżą szkół podstawowych oraz średnich.

*

W końcu grudnia 1985 r. skończyła się piąta 3-letnia kadencja prof. Czesława Olecha jako dyrektora IM PAN. Prosił on, by Akademia nie brała go pod uwagę przy powoływaniu dyrekcji na następną kadencję, przyjął jednak nominację na dyrektora Międzynarodowego Centrum Matematycznego im. S. Banacha (rozdzielenie tych dwóch funkcji — uprzednio automatycznie łączących się — wymagało zmiany formalnego statusu Centrum i nastąpiło na podstawie specjalnej decyzji zebrania Sekretarzy Naukowych Akademii Nauk krajów członkowskich Centrum).

W 1984 r. prof. Olech odznaczony został Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.